

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsaki
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K;
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K.

Poznamo številke 18 v.

Reklamacije so pošiljane preste.
Ne frankirana pisma se ne spre-
jemajo. Nekepi se ne vračajo,
inserati. Enostopna petletna
(širina 88 mm) za enkrat 30 vln,
vsakrat po dogovoru.

42. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 8. maja 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljke
naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravištvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana, Selenburgove ulice 6/II.

Narodna samovlada.

(Iz govora poslanca dr. Rennerja na seji
avstrijskega državnega zbora dne 28. aprila 1909.)

Dvoje najvažnejših političnih predmetov: Redni
proračun in aneksija Bosne in Hercegovine, še
nista na dnevnem redu te zbornice in razna zna-
menja kažejo, da bi Bienerthova vlada rada oboje
zavlekla. Proti temu namenu se mora odločno pro-
testirati, pa upam, da bo zbornica zahtevala redno
razpravo proračuna. Za ustavno vprašanje, kakršno
so sprožili Rusini s svojim predlogom (o imeno-
vanju posebnega rusinskega ministra) je v sedanjem
položaju malo prostora. Začetkoma se je predlog
glasil tako, da se imajo odpraviti ministri rojaki,
sedaj pa je izpremenjen. Morda bi se ta izpre-
memba lahko tako utemeljila, da bi odprava ome-
njenih ministrstev res pomenila protisocialen korak.
Saj razmišljamo prav sedaj o zavarovanju za starost
(veselost in odobravanje), in ministrstva rojakov
so tudi neka vest

starostnega zavarovanja za bankrotirane državnike
nacionalističnih strank. (Živahno pritrdjevanje.) Toda
meni se zdi, da je ta starostna preskrba nekam
draga in da imamo vse več in več razloga, vpra-
šati, kako je pravzaprav z mnogoštevilnimi vpo-
kojenimi rojaskimi in resortnimi ministri. Polagoma
se prebivalstvo že vznemirja zaradi te reči. V za-
konu je sicer določen znesek, ki ga imajo dobiti
ministri, kadar gredo v pokoj, namreč 8000 kron.
Toda sliši se, da nas gospodje, ki so že prej osre-
čevali Avstrijo s svojo vladno umetnostjo, naknadno
ob svojem slovesu še kaznujejo s svojo finančno
umetnostjo; da si znajo gospodje namreč vselej
zagotoviti višje ministrske penzije in sicer pod naj-
bolj čudnimi pravnimi naslovi. Osemstisoč kron je
penzija, ki jo predpisuje državni osnovni zakon;
toda glej! Čujemo na primer — in upam, da nam
vlada to pojasni — čujemo, da je na primer mi-
nister-rojak Prašek izjavil, da ne more živeti z
8000 kronami in da se mu je res dovolilo 12.000
kron. Rad bi vedel, na podlagi kakšnega pravnega
naslova se je to zgodilo.

Večkrat se zgodi, da se ministri, ki so bili
prej v državni službi in so v pokojni kot državni
uradniki, reaktivirajo in da se jim vstejejo v mi-
nistrsko penzijo državna službena leta, tako ne
dobe 8000 kron, temveč mnogo več. Zanimalo
bi nas na primer, iz kakšnih pravnih razlogov do-
biva bivši minister Geßmann, kakor se sliši,
24.000 kron pokojnine. (Čujte! Čujte!) Za-
nimalo bi nas, če je res, da ima gosp. pl. Der-
schatta, ki je bil železniški minister in je zdaj
predsednik avstrijskega Lloydja, kljub temu bogato
plačanemu mestu tudi ministrsko penzijo. Mnogo-
vrstne in zelo različne so torej metode, kako se
odpravljajo odhajajoči ministri. Penzijski računi
odpravljenih ministrov rastejo v neskončnost in
zato zahtevamo uradno pojasnilo, koliko znašajo
ministrske penzije posameznih gospodov in koliko
takih gospodov zdaj pravzaprav teka po Avstriji.
Kajti polagoma jih bo toliko, da jih ne bo mogoče
prešteti. (Veselost.)

Kar se tiče ministrov rojakov, je ta ustanova
brez vsake ustavne podlage.

Ce trdi ministrski predsednik, da cesar lahko
imenuje toliko ministrov, kolikor hoče, bi bila
to torej njegova privatna zabava, ki bi

jo moral tudi privatno plačati. Ministrom
rojakom ne more nihče drugi dovoliti kompetence
v upravi kakor zakonodajstva sporazumno s krono.
Ta kompetenca ministrov-rojakov pa ni na noben
način vrejena. Prav sedanjí delokrog ministrov-
rojakov je povzročil razmere, ki vladajo sedaj na
Českem in vsa uprava trpi izvenredno vsled tega.

Nikakor nečem zagovarjati stališča, da ne bi
smele parlamentarne stranke imeti nobenega
vpliva na državno administracijo. Prav nasprotno
želim, da dobe

narodni redni vpliv na upravo,

da ne bo imela birokracija s svojimi sodniki, žan-
darji in okonjenimi policisti uprave kot monopol.
Le proti anarhističnemu načinu vpliva, proti zaku-
lisni politiki strank in ministrov-rojakov, ki se
izrablja za

nesramno protekcijsko gospodarstvo,

se je treba bojevati.

Protekcijsko gospodarstvo, ki danes vlada, je
pa zato tako neznosno, ker niso ministri-rojaki
nikomur odgovorni razven morda prav mali kliki,
ki hoče vsa mesta zasesti z otroci svoje protekcije.
(Živahno odobravanje pri socialnih demokratih.)

Glavno v položaju vsakega ministra je to, da
je odgovoren zakonodajnemu zboru. Komu pa je
odgovoren nemški minister-rojak? Ali je odgovoren
celi zbornici? Nemci se bodo branili na vso moč,
da bi bil odgovoren kateremukoli drugemu narodu.
Komu je torej odgovoren? Ali morda poslancem
svojega naroda? Ne glede na to, da bi bilo to ne-
mogoče razmerje; ali kje je tak zbor poslancev
enega naroda, kateremu bi bil minister-rojak od-
govoren? Ker imamo v avstrijskem parlamentu
nemškega ministra-rojaka, mora biti odgovoren
vsem v nemških volilnih okrajih izvo-
ljenim poslancem skupaj, drugače se ne da misliti.
(Pritrdjevanje.) Tedaj je minister naroda. Ali pa je
minister-rojak, tedaj bi moral biti vsaj poslancem
deželnega zbora odgovoren. Toda v resnici ni ne
eno, ne drugo.

Vendar pa opažamo neko odgovornost, namreč
spricho prav male klike, ki šteje petindvajset ali
trideset ljudi, včasih še toliko ne in ki izkoriščajo
mesto ministra-rojaka, da nameščajo v državne
službe otroke svoje protekcije in da izključujejo
vse one, ki niso člani klike. (Odobravanje.)

Tako stališče zavzema zlasti nemški minister-
rojak in zato sem prisiljen, da se bavim posebno
z njim. Ministra ne pošilja v kabinet skupnost
nemških poslancev, najmanj pa nemški narod; ne
pošilja ga niti nemško ljudstvo v svetovaelavskih
deželah. To izvršuje nekoliko malih skupin, ki so
med seboj povsem brez zveze, anarhistične sku-
pine, ki se razlikujejo edino po

tekmovalju štreberstva,

če imajo nemški nacionalci ali nemški radikalci ali
kdorkoli poslati ministra; skupine, ki tekmujejo zdaj
v hlapčevanju pred vlado, ker bi vsaka rada dala
ministra-rojaka. (Živahno pritrdjevanje.) Te male
skupine si pripisujejo pravico, vplivati na zasedenje
vseh služb v nemških krajih na Českem in
Moravskem.

Kdo pa so te skupine? Vprašati moramo pač,
če ima ta buržoazna klika, ta klika fabrikantov in
birokratov na Českem in ta klika nekaterih članov
svobodnih poklicov res pravico, izdajati svoje in-
terese za interese naroda in zato imenovati mi-
nistra-rojaka, ki naj bi bil čuvaj narodnih inte-
resov. Ta nemška buržoazija na Českem je v prvi
vrsti vodila nemstvo v Avstriji od poraza do po-

raza in imenitno sem se zabaval, ko je danes član
in pozni dekadent tega razvoja, gosp. pl. Stransky
vstal ter se spominjal Nemcev na Galiskem. Kdo
pa je od vsega začetka izročil Nemce na Galiskem
drugim strankam? Nihče drugi kot nemške stranke.
Stari liberalci, ki so leta 1869 sklenili pogodbo s
poljsko zlahto, nemški nacionalci vseh vrst, ki so
v linskem programu izrecno zahtevali izločitev Ga-
licije. In zdaj prihajajo z odkritjem, da žive tam
preko tudi Nemci! Zdaj prihaja ta gosp. Stransky
in pravi: Tisti Nemci v Galiciji niso kolonisti,
temveč avstrijski državljani in imajo, kjerkoli so,
pravico zahtevati nacionalno ravnanje. Kaj pa
vendar hočete, gosp. Stransky, in kaj hočejo Nemci
sploh? Zakaj avstrijski državljani so Italijani, so
Poljaki na Dunaju in če se poganjate za naslov
avstrijskih državljanov, se ne morete obenem

poganjati za lex Axmann.

Kako pa hočete združiti to?

Kako ste se pritoževali, ko v Galiciji niso ho-
teli sprejeti vloge neke nemške solske uprave ter
je bila nemško pisana. Kaj živite izven sveta? Ali
mislijo Nemci, da so še vedno časi, ko se pe-
čejo zanje posebne klobase? Kako pa je
s českimi vlogami na Dunaju? Razmerje je
enako tukaj in tam.

Lahko si mislim stremljenje naroda po go-
spodstvu; ali tedaj mora biti vsaj mogoče. Ker je
pa popolnoma izključeno, da bi v deželah, v ka-
terih nimamo večine, izvrševali silo kakor na pri-
mer Madžari, ni druge kakor gledati, da se lahko
povsod vživa

enaka pravica kot večina in kot manjšina.

Zato se mora smatrati vprašanje narodnih
pravic kot

pravica narodov,

ne pa kot pravica deželnih delov, torej
tudi ne kot pravica nekdanjih nemških zveznih
dežel. Ne! To so stare historične kategorije, ki ni-
majo več prav spricho žive zavednosti naroda.

Največja nesreča Nemcev v Avstriji je ta, da
niso nikdar kot celota imeli pam

ministra, na drugi strani pa posameznim deželno-zbojskim klikam, ki niso odgovorne narodu.

Vsak narod more voditi le tedaj

narodno politiko,

če uredi svoj dom. In če hočemo nemški socialni demokratje urediti dom nemškega naroda, priznavamo tudi

vsakemu narodu

pravico, da si uredi svoj dom. Veseli nas, če se narod, ki je toliko pretrpel kakor na primer rusinski, dvigne k popolni kulturni enoti. (Živahno odobravanje pri socialnih demokratih in Rusinih.) Če se vsi narodi bojujejo za svobodo, smo vsi skupaj in se lahko skupaj bojujemo. Ker nečemo izpustiti nobene prilike, ko se more razpravljati o vprašanju narodnih ministrov in posvetiti korupciji, homo glasovali za nujnost rusinskega predloga. (Živahno odobravanje pri socialnih demokratih in pri Rusinih.)

Sodrug v Ljubljani in okolici!

Aneksija Bosne in Hercegovine je s svojimi posledicami povzročila ogromne stroške.

Deželne uprave stoje pred bankerotom.

Država in dežele potrebujejo denarja. Vzeti ga hočejo tam, kjer je najdražji. Zvišati hočejo indirektno davke in železniške tarife; to se pravi: podražiti se ima pivo, žganje, premog in še marsikaj drugega.

Delavci!

Komur je vseeno, če plača 50, 60, 80, 100 kron indirektnih davkov na leto več ali manj, naj gre mirno spat. Kdor pa vé, kako težko zasluži svoje krvave vinarje in komur je ležeče na tem, da se prepreči protiljudski načrt, naj pride zanesljivo na

shod

ki bo v nedeljo, dne 9. maja ob 10. uri dopoldne v areni Narodnega Doma.

DNEVNI RED:

Novi davki

Poročevalec sodrug ETBIN KRISTAN.

Skrbite za najštevilnejšo udeležbo, da se pokaže **mogočen protest delavskega ljudstva**. Pripeljte tudi svoje žene, da se pouče, odkod prihaja draginja in kdo jim otežuje življenje.

Okrajni odbor jugoslov. soc. dem. stranke.

Madžarske kulturne slike.

III.

Volitev v Pezinku, o kateri smo zadnjič poročali, se je končno vršila, kakor se je moralo videti naprej, tako da je vladni kandidat dobil 969 glasov in je slovaški kandidat dr. Milan Ivanka, ki je bil zmagal pri prejšnji volitvi, sedaj propadel s 639 glasovi. Vzroke propada smo že poprej povedali. Dovolj je, ako poudarjamo, da je pri volitvi posredovalo 400 žandarjev. Interesantno je, da so bili glavni agitatorji za madžarsko stranko duhovniki. Zato propadli kandidat dr. Milan Ivanka piše svojim volilcem: «Volilci! Kvisku srca! Ne obupajmo! Nismo mi propadli pri volitvah v Pezinku in ne naša slovaška stvar. Propadli so oni, ki so prodali svoje duše za par litrov ali za nekoliko srebrnikov. Propadli so tisti duhovniki in kaplani, katerih ni bilo sram, da so na predvečer velikonočnih praznikov sli zapeljevat svoje župljane na pijanstvo, na izdajo in sovraštvo proti svojemu bližnjemu s pijačo in s priganjanjem v krmo, denarjem in kupovanjem slovaških duš, da so jih nahujkali, da bi p'juvali na lastni rod, da so naščuvali kristjane proti kristjanom. Javno se je izrazil eden duhovnikov dušekupcev, da sveto pismo in božji zakon nimata ničesar opraviti z volitvami. Glej jih, taki so pastirji dobrega slovaškega ljudstva!

Nedavno je molzel Slovake najbolj Žid, madžarski uradnik, madžarski notar — po večini sami tujci. Novejši čas pa pritiska na slovaško ljudstvo najhujše madžaronski duhovnik. Kar so počenjali

duhovniki pri zadnjih volitvah v Pezinku, tega se niso nikdar držili ne Židje, ne birokratje. Brez aramu so se vlačili s pijanimi volilci po krčmah in krokali z njimi tri dni in tri noči pred volitvijo.

«Slovenský Týždenník» dodaja: «Črne bande so splele v Črnovi krvavi bič skupno z žandar-skimi bajoneti, v Pezinku pa so svetost polivali s smrdljivim žganjem ter pri tem kričali, da jim gre za sveto stvar.»

Politični odsevi.

* **Bienertova vlada** je kljub svoji večini v slabi koži. Zakaj tudi njena «zanesljiva» večina se ne upa prevzemati odgovornosti za vse kozolce, ki jih preobračajo ministri tega ponosnega kabineta, pa je dobila vlada zadnje dni nekoliko tako nepri-tajenih in razumljivih nezaupnic, da jih ne bi kmalu kateri kabinet tako mirno vtaknil v žep kakor Bie-nerthov.

* **Prvi polom** je vlada doživela s svojo izdajo zakladnih listov v proračunskem odseku. Kakor smo svoječasno poročali, se je postavljala vlada na stališče, da je lahko izdala za 220. millionov kron zakladnih listov, ne da bi ji bilo treba sploh vprašati zbornico za to. Prvi so socialni demokratje opozarjali, da se je vlada pregrešila z najetjem tega dolga zoper ustavo. Nemško-poljski večini je bila stvar zelo neprijetna, a ker je zaverovana v Bie-nerthov kabinet, je v zbornici na vse mogoče na-čine opravičevala finančno samostalnost vlade. Težje pa je bilo v proračunskem odseku, kjer so govorniki opozicije silovito naskakovali vladno stališče ter dokazovali, da bi bila morala vlada vsaj naknadno prositi za odobrenje zbornice. Finančni minister Bilinski je tudi tukaj še zelo ošabno nastopal in na vse strani trdil, da ima vlada prav. A ni slo. Proračunski odsek je sprejel kombinirani predlog poslancev Steinwenderja, Kurande in Wit-teka, s katerim se načeloma obsoja izdaja zakladnih listov brez dovoljenja parlamenta, a se to opravi-čuje z izrednim političnim položajem ter se končno vlado poziva, naj naknadno izposluje odobrenje parlamenta za izdajo zakladnih listov.

S tem je torej proračunski odsek, četudi v mili obliki, vendar popolnoma jasno izrekel, da je vlada neustavno ravnala in če bi imeli gospodje ministri več tankočutja, bi to zadostovalo, da bi odšli.

* **V aneksljakem odseku** nastajajo vladi druge težave. Kakor je znano, je državni zbor še pred kratkim soglasno sklenil, naj vlada napravi pri skupni vladi vse potrebne korake, da ne bo ogrska agrarna banka za Bosno privilegirana, odnosno da se ne izroči zemljiška odveza v Bosni Madžaronom. Vlada je sprejela ta sklep, a naenkrat je prišla vest, da je ogrska agrarna banka privilegirana. Ta vest je morala osupniti vse politične kroge in bilo je vprašanje: Ali je avstrijska vlada opustila potrebne korake pri skupni vladi, ali pa je njen upliv tako ničeven, da je ogrska banka dobila privilegij vzlic avstrijskemu odgovoru. Čudno je bilo, da ni vlada takoj v znamenje protesta demisionirala. V anek-sijskem odseku so ji na prvi seji pomagali krščan-ski socialci; Proházk a je namreč spoznamo z Bilinskim, odnosno na njegovo željo predlagal, da se odgodi seja, ker se je bilo bati, da bi vlada pogorela. Takrat je bil predlog sprejet z zelo ne-znatno večino. V sredo pa je izbruhnila nevihta z vso močjo. Vlada je predložila takozvano rjavo knjigo, v kateri je zbrano vse dopisovanje med avstrijsko in skupno vlado v zadevi banke. Na podlagi poizvedeb se je dognalo v odseku, da je 1. baron Burian se zavezal banki, da ne bo dal nobeni drugi banki v Bosni koncesije, ki bi zasle-dovala enake cilje kakor madžarska banka, 2. da so vsa državna zemljišča na milost in nemilost iz-ročena madžarski banki, 3. da se bodo zemljišča odkupila samo za one kmete, ki jih bo sodišče proglasilo, da so sposobni za kredit, in 4. da je baron Burian 25. aprila zahteval od avstrijske vlade, da dá privoljenje za ustanovitev madžarske banke in da mu je vlada dala to privoljenje že naslednji dan 24. aprila. V odseku so ostro med splošnim odobravanjem napadli vlado, zlasti pa finančnega ministra Bilinskega poslanci dr. Krek, dr. Redlich in Daszynski je predlagal resolucijo, naj se vladi izreče nezaupnica, ker je na nečuyen način zanemarila svojo dolžnost. Daljša poročila slede v «Zadnjih vesteh».

* **Glede na veleizdajniški proces v Za-grebu** objavlja glasilo srbske vlade «Samouprava» komunike, v katerem se pravi med drugim: Če se sedaj pred zagrebškim sodiščem vkljub vlad-nemu srbskemu dementiju in vkljub konstatacijam, ki so povzročile enodušno prepričanje javnosti v Evropi o pravem značaju tako Gjorgije Nastića, kakor «vleizdajništva» srbskih rodoljubov na Hr-vatskem, vendarle vsak dan ponavljajo nedopustne aluzije na Srbijo in njenega vladarja, se to postop-anje ne more tolmačiti drugače, kakor da se hoče delovati na to, da se zopet poostre odnošaji med Srbijo in Avstro-Ogrsko. Mi iskreno obžalujemo, da se stvari razvijajo v tej smeri, in bojimo se, da bodo v svobodni srbski javnosti vzbudile od-mev, ki ne bo niti v našem interesu niti v inte-resu Avstro-Ogrske.

* **Turški parlament.** V parlamentarnih krogih zatrjujejo, da bo zasedanje parlamenta odgodeno

v svrhu, da se vladi da prilika napraviti mir in red v državi. Mnogi politiki so mnenja, da bo zbornica v kratkem razpuščena in takoj razp.sane nove volitve.

* **Sultan Mohamed** je vrnil državi vsa zem-ljišča, ki si jih je protizakonito prilastil Abdul Hamid. Takisto je vrnil državi petrolejske rafine-rije v Mesopotamiji.

* **Novo turško ministarstvo.** Hilmi paša je sprejel mesto velikega vezirja in bo sestavil novi kabinet. V ta kabinet vstopijo: Ferid paša kot mi-nister notranjih del, Arif Hikmet kot minister vojne mornarice in podpred

sestnika Antona Vlasica iz Kraške vasi s kolom, potem ko so se bili pri pijaci sporekli. Vlasic zapuša ženo z neodraslimi sedmerimi otroci.

Zadnje vesti.

Bosenska agrarna banka. Dunaj, 7. marca. Resolucija, katero je v aneksijskem odseku vložil poslanec Daszynski, se glasi: «Vlada je s tem, da je pritrdila izdaji koncesije za privilegirano agrarno in komercialno banko za Bosno in Hercegovino ravnala proti soglasnemu sklepu državnega zbora z dne 11. marca 1909, izdala koncesijo Avstrije in predvsem koristi bosensko-hercegovskega prebivalstva, torej je grobo grešila proti svoji dolžnosti. Vlada se poziva, naj takoj začne obravnavati s skupno vlado, da se nemudoma izvrši zemljiška odveza z Bosno in Hercegovino državnim potom in s finančno pomočjo obeh državnih polovic.» — Resolucijo je sodrug Daszynski vteteljal z velikim govorom, ki je napravil nenavaden vtisk. «Bilo je gotovo — je dejal — da vlada, ki izda za hrbotom parlamenta za 200 milijonov zakladnih listov, tudi ne bo preprečila koncesije za ogrsko banko. Socialni demokratje so tej vladi dvakrat darovali življenje. Ogrska dela v Bosni, kar hoče, avstrijska vlada pa podpira madžarsko kliko. Politična nedostojnost brez primere je to, da napravi deželna vlada tako kupčijo, ne da bi počakala, kaj poreče deželni zbor za Bosno. Burka je pa, če se pravi, da je osvoboditev kmetov navezana na pogoj, da se prej izjavi deželni zbor, ki bo izvoljen na podlagi ustmene volilne pravice. Nova banka bo korumpirala sabor. Avstrijska vlada bi bila morala raje odstopiti, kakor pa poteptati soglasni sklep parlamenta. Vlada omalovažuje parlament, toda zbornica splošne volilne pravice ne sme trpeti tega od uradniške vlade, ki sama priznava, da nima večine v zbornici. Roparske ptice v Budimpešti bodo pregnane, če se avstrijska vlada postavi za rešitev pol milijona bosenskih kmetov, ki so sicer brez pomoči v krempeljih budimpeštanskih oderuhov.

Bosenska ustava. Dunaj, 7. maja. V skupnem finančnem ministristvu dovršujejo načrt ustave za Bosno in Hercegovino, ki se ima vročiti avstrijski in ogrski vladi. Kolikor je izvedeti o delu v Burianovem ministristvu, se lahko pravi, da v načrtu o resnični ustavnosti ne bo govora in avstrijski parlament ga bo moral prav temeljito predelati, če bo hotel, da ne ostane parlamentarizem v Bosni in Hercegovini pod mizo. Po načrtu ne bo imel sabor odločati o nobeni stvari, ki spada v delokrog skupne avstro-ogrske vlade in o nobenem predmetu, za katerega so potrebne investicije iz avstro-ogrskih sredstev. Tako n. pr. sabor ne bo imel sklepati o železnicah, temveč bo smel samo izraziti želje. Sabor bo sestavljen iz 19 virilistov in iz 72 poslancev. Volila bo vsaka veroizpoved zase in vsaka v treh kurijah; v prvi bodo veliki davkoplačevalci, v drugi mesta, v tretji kmečke občine. Delavstvo je popolnoma prezrto. Poslovnik bo zelo oster. Predsednika imenuje cesar. Sabor se ne snide prej kakor v jeseni.

Bosenska agrarna banka. Dunaj, 7. maja. S poslancem Daszynskim je na seji aneksijskega odbora polemiziral minister Bilinski, hoteč pokazati situacijo tako, kakor bi bila avstrijska vlada dosegla velik uspeh, ker se mora zaradi zemljiške odveze zaslusati bosanski sabor. Odgovarjal mu je dr. Adler, ki je imenitno ovrzel ministrove trditve. Splošno pozornost je vzbudilo, da sta tudi krščansko-socialna govornika Morsey in Lichtenstein govorila proti vladi, kajti doslej so krščanski socialci brezpogojno podpirali Bienenrtha že zato, ker je bil Geßmann pravzaprav stvarnik tega kabineta. Ker so krščanski socialci od nekaj kupčevalski političarji, se sodi po napadni izpremembi njihove taktike, da utegne biti Bienenrthovo stališče omajano. Vendar ni preveč zaupati njihovega nastopa, ker je verjetno, da napadajo Buriana, zato da lahko tembolj neopaženo podpirajo Bienenrtha.

Državni zbor. Dunaj, 7. maja. Na današnji seji so socialni demokratje vložili svoj napovedani nujni predlog zaradi rezervistov. Ko so nemški nacionalci izvedeli za soc.-demokratski predlog, so vložili tudi oni podoben, toda skoraj brezprememben predlog. Domobranski minister Georgi je odgovarjal, da v Bosni ni več rezervistov, temveč samo nadomestni rezervisti, in sicer taki, ki niso oženjeni, ter da je ministristvo dalo večeraj (torej ko je bil socialno demokratski predlog že napovedan!) nalog poklicanim oblastim, naj izplačajo prizadetim družinam postavne podpore. Minister pravi, da nima nič zoper predlog nemških nacionalcev, ki zahteva, naj se rezervisti odpuste, »kakor hitro je mogoče.« Za socialno-demokratski predlog pravi, da je »po večini že brezpredmeten.« (Zakaj se ga torej brani?) Takoj — pravi — da ni mogoče, pustiti nadomestnih rezervistov domov. (Kaj pa imajo v Bosni še opraviti?) V debati so govorili češki klerikalec Klinger, češka radikalca Klofač in Zaruba, nemški nacionalci Herzmansky, socialni demokrat Filipinsky, Mladoček Horský in nemški kršč. soc. Kreilmeyer. Za generalna govornika se izvolila Schumeyer za, Prokop proti. Schumeyer je protestiral, da se podtika socialističnemu predlogu obstrukcijski na-

meni. Vlada trdovratno molči o dveh rečeh: Koliko vojakov je poslala v Bosno in kdaj se bodo rezervisti lahko vrnili domov. Minister je govoril tako previdno, da je opravičen sum, da je potrebno govoriti o teh dveh rečeh. Predlog nemških nacionalcev daje le vladi priliko, da lahko uide. Treba je, da se puste rezervisti takoj domov; »kakor hitro je mogoče« je lahko tudi o svetem nikoli. Kdor ima resno voljo, da pridejo rezervisti iz Bosne domov, bo glasoval za socialno-demokratski predlog. (Živahno odobravanje).

Pri glasovanju je bila odklonjena nujnost socialno-demokratskega predloga; za so glasovali socialni demokratje, Rusini, Čehi in sionisti. Nujnost nemško-nacionalnega predloga (šoparije) je bila na to sprejeta. V meritorni debati je poslanec Seitz ostro grajal vlado zaradi podpor, ki jih odteguje družinam rezervistov in je očital krščanskim socialcem, da so s svojim današnjim glasovanjem izdali interese najpotrebnejših družin. Seitz priporoča dodaten predlog o nujnem izplačevanju podpor. — Pri glasovanju sprejme večina predlog nemških nacionalcev z besedami »čimprej mogoče«. Na dnevnem redu je še nujni predlog čeških agrarcev zaradi kontingentiranja pese. Poročevalec Ryhtera bo v torek govoril. — Vladni predlog o izpremembi rudniškega zakona se odkaze gospodarskemu odseku. Seja se zaključi ob 6. zvečer. Prihodnja seja v torek ob 11. dopoldne.

Krščanski socialci. Dunaj, 8. maja. Povsem jasno je, da hočejo krščanski socialci pomagati vladi iz zagate, v katero je prišla zaradi bosenske agrarne banke. Sklenili so, da se v delegacijah napade Burian, torej bodo pustili Bienenrtha in Bilinskega pri miru.

Štajerske deželnozbornske volitve. Gradec, 8. maja. Skrutinij še ni končan za noben okraj. Kakor kaže, se rezultat ne bo mogel določiti prej kakor popoldne, v nekaterih okrajih morda šele zvečer. Doslej je soditi, da bodo gotovo izvoljeni socialni demokratje Resel, dr. Schacherl, Hilari, Jodlbauer. Ugoden je videti položaj za Sitarja.

Ogrska kriza. Budimpešta, 7. maja. Justh je poročal v neodvisnjaskem klubu o svoji avdienci ter je dejal, da je cesar povedal, da označuje Wekerle ogrsko samostalno banko za škodljivo. Justh je dejal: Dvoje lahko konstatiramo: da deluje Wekerle zoper neodvisnasko stranko in da kralj ne ovira samostalne banke. Wekerle izjavlja danes v »Budapesti Hirlapu«, da neodvisnaska stranka nikdar ni mogla dvomiti, da je on pristaš skupne banke.

Gornjeavstrijske volitve. Linec, 7. maja. Včeraj se je končal skrutinij za splošno kurijo za deželni zbor. Izvoljena sta dva krščanska socialca dr. Schwinner in dr. Salzmann, socialni demokrat Hafner in nemški nacionalci Granitzer.

Perzijska ustava. Tebris, 7. maja. Endžumen v Tebrisu (krajni zbor) je dobil brzojavno poročilo, da je v Teheranu razglašena ustava in da so razpisane volitve. Zvečer je bila v mestu razsvetljava. — V Kasvin je predvčeranjem nenadoma vdrlo 250 revolucionarjev iz Rošta. Vnel se je boj, ki je trajal do večera. Od šahovega vojaštva je padlo 200 mož, 100 se jih je vdalo.

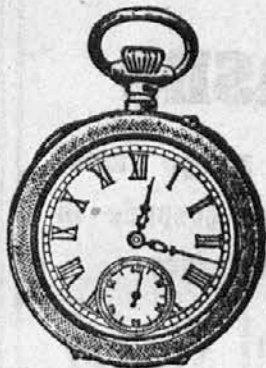
Umetnost in književnost.

: Naši zapiski, majnikova številka, je izšla danes z bogato in raznovrstno vsebino. Vsebuje: Dr. Slanc: Pismo. — R. L.: Anarhizem. (Dalje.) — Dr. Dragotin Lončar: Iz politične korespondence dr. Janeza Bleiweisa. (Dalje.) — Ivan Cankar: Pisma Jeremijeva. — Pregled: Narodno gospodarstvo. — Strokovni pregled. — Literatura. — Solstvo. (Dalje.) — Oton Zupančič: Epigrami. Priporočamo.

: **Vojna in socialna demokracija.** Po steno-grafitnih zapisnikih avstrijskega državnega zbora. S slikama državnih poslancev dr. Adlerja in Daszynskega. Naša agilna Delavska tiskovna družba je zopet storila dobro delo, da je zbrala in izdala zelo aktualno gradivo. Sodrugi, sezite pridno po tej lični, 52 strani obsegajoči knjižici, ki stane le borih 30 vinarjev.

Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo

Ceniki zastoni in
poštne preste

Pozor!

Kdor želi imeti dobro uro, naj jo zahteva z znamko »Union«, ker te ure se najbolj trpežne in natančne. Dobe se pri:

Fr. Čudnu
urarja in trgovca
v Ljubljani
delničar in zastopnik
švicarskih tovarn
»Union« v Bielu in
Genovi. 40—7

Restavracija „Narodni dom“

se priporoča.

Točijo se pristna vina in

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v
take gostilne
kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše
glasilo. . . Agitirajte „Rdeči Prapor“!
povsod za

Krasno

pomladansko zalogo mod-
nega blaga za gospode in
dame, priporoča:

Engelbert Skušek

Ljubljana

Mestni trg šte. 19.

104-58

Josip Leon

krojaški mojster

Celje Gosposka ulica 4
Gosposka ulica 9

se priporoča cenjenemu občinstvu za mnogobrojna
naročila.

Posebno se priporočam cenjenemu prebivalstvu
iz Trbovelj in okolice ter naznanjam, da pro-
dam ob plačilnih dnevih 10-8

v Trbovljah na Vodi
v hiši gospe Plevčak.

Vzamem tudi mero za obleke, katere izvršim do
prihodnjega plačilnega dneva.

Modna trgovina.

P. MAGDIĆ

Ljubljana

nasproti glavni pošti

priporoča: 35-2

vse modne in nakitne predmete, potrebščine
za krojače in šivilje, damsko perilo, bluze,
hišne halje, spodnja krila, narodne vezenine,
zastave, trakove in znake.

Klobuke za dame in deklice.

Potrebščine za modistinje.

Popravljanje damskih klobukov.

Posebni oddelek

: za gospode :

Vse vrste klobukov za gospode in otroke,
tkano barvasto in belo perilo, kravate, ro-
kavice in vse športne in toaletne predmete.

Globoko izpod cene

prodajam zaradi pomanjkanja prostora ravno došle spomladne in letne obleke, površnike, dežne
plašče za gospode in dečke. Najmodernejša konfekcijska za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina

v Ljubljani

A. Lukič

Pred škofijo šte. 19.

Napak je

misliti, da se „dobra kava“
pripravlja le iz „samih ka-
vinih zrn“, nikakor —

kajti dober pridatek povikša kavino moč,
njeno barvo in njen okus. — To je resnično;
prepričajte se blagovoljno s poskusom pristnega
„**Franckovega**“ pridataka za kavo.

Nova

Lenasi & Gerkman

Nova

slovenska trgovina

Ljubljana

vogal Stritarjevih
in Lingarjevih ulic

slovenska trgovina

priporoča

za pomlad in poletje
vsakovrstno sukneno, volneno in platneno blago.

Cene solidne in postrežba točna.

24-12

Ustanovljena 1847.

52-20

Ustanovljena 1847.

Čovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 :: LJUBLJANA :: Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in go-
sposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na zmeti, žimnati modroci, otroški vozički i. t. d.
Najnižje cene. **Najsolidnejše blago.**

Kmečka delavska

gospodarska zadruga

v Dobravljah, Goriško.

Registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Ustanovljena l. 1908.

Vino se pošilja od 56 litrov naprej
po jako zmernih cenah.

Podpisano se tem potom zahvaljuje
dosedanjim vinskim odjemalcem, po-
sebnemu občenemu konsumnemu društvu v
Ljubljani, delavskemu konsumu v Idriji,
zasebnikom v Mirni in drugod.

To priliko pa uporabi, da priporoča
veliko množino še neprodanega vipav-
skega naravnega vina iz lastnih kleti zdru-
ženih kmetov iz Dobravelj, Skrilj, Brji,
Šmarji, Rihemberga, Kamanja in bližnjih
vasi, vsem svojim dosedanjim in novim
odjemalcem po Kranjskem, Primorskem,
Štajerskem, Koroskem in drugod.

Zadružno vodstvo.

Največja zaloga,

najboljša in najcenejša trdika za
naročevanje ozir. nakupovanje

Čopčev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleških za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/2, 1/3, 1/4
in 1 kg. 104-42

Jantarjeve glazure za pode. Edino trpežno in naj-
lepše mazilo za trde in mehke pode.

Voščila, štodilnega, brezbarvnega in barvnega za
pode; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravna za vsakovrstne prevlake.

Brunolina za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Ustanovljeno
l. 1832.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno
l. 1832.

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Mazdoba za usnje.

Oljnatih barv, priznane najboljše.

Oljnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.

Firneža, prirejenega iz lanenega olja, kranjskega.

Steklarskega kleja, pristnega, zajamčeno trpežnega.

Glaze, alabasterskega in štukaturnega.

Karbolina, najboljšega.

Fasadnih barv za apno.

Barv, suhih, kemičnih, prstenih in rudninskih.

Kleja za mizarje in sobne slikarje.

Vzorcev za slikarje, najnovejših.